

Warszawa, dnia 18 czerwca 2021 r.

dr hab. Marta Witkowska

Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW

Katedra Polityk Unii Europejskiej

**Recenzja rozprawy doktorskiej mgr. Daniela Urbańskiego
pt. „Mechanizm idealny realizacji budżetu partycypacyjnego
a casus Płocka w latach 2012-2018”
Toruń 2021, ss. 234.**

Na podstawie uchwały Rady Dyscypliny Nauki o Polityce i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 18 maja 2021 roku, która wyznaczyła mnie na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr. Daniela Urbańskiego, przedstawię recenzję rozprawy ww. kandydata pt. „Mechanizm idealny realizacji budżetu partycypacyjnego a casus Płocka w latach 2012-2018”, napisanej pod kierunkiem naukowym dr hab. Radosława Potorskiego, prof. UMK. Na recenzję składają się wyodrębnione w tekście konstatacje oraz oceny generalne i częściowe, które odnoszą się do: (1) oceny wyboru tematu, (2) oceny metod badawczych i wykorzystania bazy źródłowej, (3) oceny konstrukcji pracy i zawartości merytorycznej, (4) oceny formalnej i uwag szczegółowych do treści pracy. (5) Konkluzje stanowiące podsumowanie ocen częściowych. Konkluzja jest jednoznacznie pozytywna, a jej wydźwięk współgra zarówno z akceptującymi, jak i polemicznymi uwagami recenzentki wobec treści zawartych w materiale przedłożonym przez Doktoranta.

I. Ocena wyboru tematu

Wybór tematu należy uznać za trafny i prawidłowo sformułowany oraz zasługuje na pełną akceptację. Dysertacja mgr. Daniela Urbańskiego ma za przedmiot poszukiwanie modelu idealnego instrumentu kreowania polityk publicznych w demokratycznych systemach politycznych jakim jest budżet partycypacyjny (budżet obywatelski) analizując dane empiryczne dotyczące pionierskiego zastosowania tego mechanizmu w mieście Płocku w latach 2012-2018. Temat skonstruowany jest właściwie, w sposób wyraźny uwidoczniony jest w nim problem badawczy. Główny problem badawczy sprowadza się do odpowiedzi na pytanie, czy jedną z cech

modelu idealnego realizacji budżetu partycypacyjnego będzie stymulowanie wzrostu poziomu partycypacji na danym obszarze, rozumianej tu jako wzrost aktywizacji postaw społeczeństwa obywatelskiego. Rozprawa zmierza także do ustalenia związku między realizacją budżetu partycypacyjnego w mieście Płocku a wykorzystaniem innych dostępnych instrumentów partycypacji w obrębie tej jednostki samorządu terytorialnego.

Tak ujęty problem badawczy wskazuje, że wybór tematu jest niezwykle trafny, dowodząc że praca doktorska mgr. Daniela Urbańskiego jawi się jako praca szczególnie ważna i potrzebna nie tylko dla politologów, w szczególności którzy przedmiotem swoich dociekań czynią problematykę partycypacji obywatelskiej. Wydaje się ona także ważna dla wszystkich zajmujących się kwestią demokracji, jakości demokracji oraz rozwojem społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego też już w tym miejscu należy zauważyć, że praca ta powinna być jak najszybciej opublikowana, w możliwie renomowanym wydawnictwie.

Celem podjętych badań jest z jednej strony identyfikacja i rozpoznanie atrybutów modelu mechanizmu idealnego realizacji budżetu partycypacyjnego, a z drugiej strony określenie kategorii i poziomu partycypacji. Cel badawczy jest prawidłowo nakreślony przez Doktoranta i wart szczegółowego zbadania. Cenne na tym etapie rozwoju naukowego jest właściwe i nieupraszczające podejście do budżetu partycypacyjnego, oparte na solidnych dowodach teoretycznych oraz bardzo dobrze zastosowanym warsztacie metodologicznym. Rozprawa Doktoranta stanowi oryginalne opracowanie nowego problemu naukowego, dzięki czemu w istotny sposób poszerza stan badań politologicznych w tym obszarze. Wybór tematu Doktoranta świadczy więc o umiejętności Autora do podjęcia naukowo ważnego przedmiotu badań. Dla recenzentki nie ulega wątpliwości, że wybór pola badawczego, sformułowanie tematu przedsięwzięcia naukowego, deklarowane cele są w pełni uzasadnione i nie budzą zastrzeżeń. Oceniam pozytywnie ich wybór, bowiem istotnie wpływają na wzbogacenie dyskursu naukowego.

Uzasadnienie wyboru tematu zostało obudowane warstwą teoretyczną oraz szerokim odwołaniem do źródeł zarówno w polsko- jak i obcojęzycznej literaturze przedmiotu i znajduje pełne zrozumienie.

Ramy czasowe przyjęte przez Doktoranta, to jest lata 2012-2018, należy uznać za wystarczające do sformułowania wniosków niezbędnych do realizacji przyjętego zadania badawczego i weryfikacji postawionych hipotez. Doktorant właściwie uzasadnił przyjęte cezury czasowe. Przychylam się do uzasadnienia Autora, który wskazał, że w tych fragmentach badania, które tego będą wymagały, będzie się odwoływał także do wyników z późniejszych lat, bowiem obserwacja zmiany postaw może zostać dokonana także po zamknięciu edycji budżetu.

Problematyka podjęta w pracy doktorskiej z pewnością zasługuje ze wszech miar na pogłębioną eksplorację ze względu na jej aktualność, pozostając istotną zarówno dla nauki, jak i praktyki. Obszar poddany badaniu, jak i funkcjonujące w nim mechanizmy oraz zachodzące w nim zjawiska, są obecnie nośnym tematem zarówno dla środowisk naukowych, jak i dla polityków czy samorządowców (praktyków). Popularność idei demokracji oraz dostępność instrumentów zwiększających partycypację obywateli w życiu społeczno-politycznym przekłada

się zarówno na zwiększoną ilość prowadzonych badań dotyczących przedmiotu dysertacji, jak i częste odwoływanie się polityków czy dziennikarzy do wspomnianych idei i form. Z tego powodu podjęcie badań w tym obszarze uznaję za celowe i ważne, gdyż wpisuje się w główny nurt i utrzymuje powiązanie na linii nauka-praktyka polityczna.

Mocną stroną dysertacji jest jej kompozycja. Otwiera ją wzorowo skonstruowany wstęp, w którym Autor uzasadnia w bardzo klarowny sposób wybór tematu, odwołując się do klasyków literatury w przedmiocie partycypacji i społeczeństwa obywatelskiego. Autor wskazuje, że poruszany przez niego problem badawczy jest innowacyjny, a samo narzędzie budżetu partycypacyjnego jest w literaturze zaliczane do nowatorskich instrumentów partycypacji. Jako recenzentka jestem pod ogromnym wrażeniem doskonałej konstrukcji wstępu, szczegółowości i jasności wywodów w nim zawartych. Problemy badawcze i hipoteza pracy są jasne, precyzyjne i świadczą o wysokiej dojrzałości naukowej mgr. Daniela Urbańskiego.

Tematyka pracy jest godna opracowania zarówno dla celów poznawczych, jak i diagnostycznych. Recenzowana praca ma charakter politologiczny. Przedmiot zawartych rozważań stanowi identyfikacja i rozpoznanie atrybutów modelu idealnego realizacji budżetu partycypacyjnego, a także wydobycie jego specyfiki związanej z możliwością wpływania na poziom partycypacji i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Przedsięwzięcie badawcze mgr. Daniela Urbańskiego ma oryginalny charakter i wypełnia lukę w literaturze dotyczącej zagadnienia zarówno procesów partycypacji politycznej jak i konstruowania modeli idealnych budżetów partycypacyjnych, a także aktualizuje dotychczasowy stan badań nad tym zagadnieniem.

Z powyższych powodów ocenę wyboru tematu, zakreszenie jego granic, zastosowane ujęcie badawcze, należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.

II. Ocena teorii i metod badawczych oraz wykorzystania bazy źródłowej

Tak określony cel badawczy i ustalony zakres badań wymagał zastosowania odpowiednich teorii i metod badawczych. Dysertacja skonstruowana jest poprawnie pod względem metodologicznym. Doktorant trafnie dobrał i właściwie zastosował metody badawcze wykorzystywane w badaniach politologicznych. Wysoką ocenę recenzowane badanie otrzymuje za doskonały kunszt warsztatu badawczego. Doktorant prawidłowo na wstępie zdefiniował, że analiza będzie prowadzona z zastosowaniem kompilacji metod ilościowych i jakościowych (*mixed methods research*). Powyższe przyjmuję z dużą satysfakcją, zwłaszcza, że jest to powszechnie nazywane koncepcją uniwersalności postępowania. Tutaj wstawiam moją uwagę krytyczną, którą rozwijam w dalszej części recenzji, dotyczącą braku wyraźnej deklaracji Autora co do podejścia teoretycznego zastosowanego w badaniu. We wstępie na str. 21 na początku ostatniego akapitu znajduję stwierdzenie, cytuję: „(...) w tym względzie zastosować podejście instytucjonalne.” Nie jestem jednak przekonana, że Doktorant miał na myśli teorię instytucjonalizmu. W kolejnym akapicie na str. 22 po środku strony znajduje się zaś inny cytat: „(...) z myślą o analizie kreowania polityk publicznych zgodnie z zasadami *governance*”.

Zastosowane metody i techniki analizy do badania partycypacji, zwłaszcza na przykładzie budżetu partycypacyjnego, mają swoje uzasadnienie z tego powodu, że jest to, jak już wskazano wcześniej, kategoria nowa w przestrzeni politycznej (analiza z wykorzystaniem faz tworzenia polityki), a zastosowanie nowatorskich metod i prawidłowa operacjonalizacja badania przyniosły nowe wyniki i rezultaty badawcze.

Ponadto w pracy Doktorant wykorzystał metody *case study*, analizy treści (*content analysis*), w tym zwłaszcza analizy pierwotnych i wtórnych aktów prawna polskiego oraz orzecznictwa, a także krytyczną analizę dyskursu (*critical discourse analysis*) oraz metodę śledzenia procesów (*proces tracing*), które zostały z pełnym zrozumieniem prawidłowo zarówno przedstawione we wstępie jak i zastosowane w całej pracy.

W pracy hipotezy badawcze, według Autora, o czym pisze we wstępie na str. 25., zostały zawarte w dwóch twierdzeniach. Jest to prawidłowy zabieg logiczny. Hipoteza to twierdzenie, które w wyniku weryfikacji wymaga udowodnienia lub falsyfikacji. Stawianie hipotez i dowodzenie ich racji, bądź błędu jest podstawą rozwoju nauki. Doktorant w swoim badaniu postawił przed sobą zadanie weryfikacji pierwszego twierdzenia, że możliwym jest określenie cech mechanizmu idealnego realizacji budżetu partycypacyjnego, który zapewnia wysoki poziom partycypacji publicznej. Drugim twierdzeniem jest, że kolejne edycje budżetu partycypacyjnego w mieście Płocku wpływają na wzrost wykorzystania instrumentów partycypacji w obrębie tej jednostki samorządu terytorialnego. Zarówno hipotezy jak i szczegółowe cele oraz pytania badawcze uzyskują potwierdzenie i odpowiedź w recenzowanej dysertacji na łamach sześciu rozdziałów pracy. Sformułowane hipotezy nie budzą zastrzeżeń i zostały pozytywnie zweryfikowane.

Deklarowane podejścia teoretyczne oraz metody badawcze są prawidłowo zastosowane w badaniu i pomagają Autorowi w prawidłowym wyciągnięciu wniosków.

Baza źródłowa, którą Doktorant wykorzystał w swojej pracy badawczej jest obszerna i przede wszystkim różnorodna – w znaczącym stopniu z wykorzystaniem źródeł anglojęzycznych – oraz dobrze i prawidłowo wykorzystana. Prezentacja wykorzystanych opracowań zwartych, artykułów naukowych, materiałów zawierających zarówno źródła pierwotne i wtórne, raportów i innych materiałów zajęła w ramach bibliografii ponad 17 stron. Doktorant podjął duży wysiłek dotarcia do wielu unikalnych źródeł i publikacji, koniecznych do powstania omawianego opracowania. Nie tylko solidna i różnorodna baza źródłowa, ale także analiza dysertacji wyraźnie dowodzą, że mgr Daniel Urbański dotarł do dyskursu naukowego toczącego się w europejskiej i polskiej literaturze, dotyczącego problematyki partycypacji publicznej na przykładzie budżetu partycypacyjnego. Podjęty przez Autora temat wymagał przeprowadzenia pogłębionych badań w oparciu o literaturę, na którą złożyły się przedmiotowe monografie, artykuły opublikowane w czasopiśmie naukowych oraz źródła internetowe. Drugi istotny element bazy źródłowej, wg mnie najistotniejszy, to akty normatywne (zarówno prawa krajowego, jak i międzynarodowego) wykorzystane przez Doktoranta w bardzo szerokim stopniu. Na uwagę krytyczną zasługuje brak zastosowania logicznego i zwyczajowo przyjętego podziału źródeł na dokumenty

i materiały źródłowe, prace zwarte, artykuły naukowe, rozdziały w pracach zbiorowych, źródła elektroniczne oraz pozostałe źródła. Autor wprowadził własną klasyfikację bibliografii na: źródła prawne, opracowania autorów i netografia. Co jest szczególnie niekorzystne w takim podziale, to fakt, że w drugiej grupie znalazły się prócz monografii, rozdziałów w pracach zbiorowych i artykułów w czasopiśmie, także artykuły z gazet jak Rzeczpospolita, Gazeta Wyborcza, czy raporty Urzędu Miasta Płocka oraz Muzeum Mazowieckiego w Płocku, ale także inne materiały promocyjne jak: PłockDzisiaj.pl, publikacja w ramach projektu „Decydujmy Razem”, Portal Funduszy Europejskich, serwis informacyjny Państwowej Komisji Wyborczej czy Najwyższej Izby Kontroli. Ten drobny zabieg dostosowania się do wymogów formalnych ma swoje uzasadnienie i gdy odczytuje się te moje słowa krytyki wobec braku ich zastosowania, to myślę, że zostanie to niezwłocznie naprawione, by w wersji przygotowywanej do publikacji bibliografia była dostosowana do obowiązujących standardów – chociażby w celu uniknięcia ponownej krytyki indolencji.

Sumując powyższe, zgodnie z założeniami Doktoranta, problematyka podjęta w pracy doktorskiej została przebadana i przeanalizowana zarówno w płaszczyźnie: formalno-prawnej, doktrynalnej, empirycznej jak i postulatywnej, co pozwoliło na wielostronne ujęcie tematu.

W przypadku literatury i opracowań naukowych dotyczących analizowanej problematyki, mimo bardzo bogatej bazy źródłowej, chciałam zasugerować na przyszłość kilka istotnych pozycji, które mogą być dla Doktoranta inspiracją i wsparciem do dalszych poszerzonych badań oraz wskazać osiągnięcia innych polskich Autorów, dotyczące partycypacji, zastosowania znanych Autorowi podejść i metod badawczych, czy poszerzyć płaszczyzny analizy, których mgr Daniel Urbański nie wskazał w swojej bibliografii. Ponieważ recenzję przygotowywałam na podstawie wersji drukowanej, to nie mogłam sprawdzić, czy wszystkie przywoływane pozycje w treści zostały następnie zebrane przez Autora w wykazie bibliograficznym. Przykładowo we wstępie Doktorant odwoływał się do ważnych pozycji bibliograficznych z zakresu społeczeństwa obywatelskiego, jak chociażby:

- Wierzbicki, Andrzej, Witkowska, Marta, *Spółeczeństwo obywatelskie*, Warszawa 2005,
- Grabowska, Mirosława, Szawiel, Tadeusz, *Budowanie demokracji. Podziały społeczne, partie polityczne i społeczeństwo obywatelskie w postkomunistycznej Polsce*, Warszawa 2001,
- Uziębło, Piotr, *Demokracja partycypacyjna. Wprowadzenie*, Gdańsk 2009,
- Olech, Anna, *Partycypacja publiczna. O uczestnictwie obywateli w życiu wspólnoty lokalnej*, Warszawa 2011,
- Sobiesiak-Penszko, Paulina, *Prawo a partycypacja publiczna*, Warszawa 2012,
- Serzysko, Ewa, *Standardy procesów budżetu partycypacyjnego w Polsce*, Warszawa 2014,
- Kębtowski, Wojciech, *Budżet partycypacyjny. Ewaluacja*, Warszawa 2014

a następnie nie odnalazłam ich w wykazie bibliografii. Wyciągam na tej podstawie wniosek, że niektóre z powyżej wskazanych przez mnie pozycji mgr Daniel Urbański mógł wykorzystać w swojej dysertacji a przez nieuwagę nie umieścić w bibliografii. Tym niemniej

czynię moją sugestią, że w bibliografii powinny się znaleźć przykładowo poniżej wskazane pozycje literaturowe:

- Czarnecki, Krzysztof, *Udział mieszkańców w ustalaniu wydatków budżetu gminy w ramach tzw. budżetu partycypacyjnego (na przykładzie Torunia w latach 2013–2014)*, "Prawo Budżetowe Państwa i Samorządu" 2014, nr 1, s. 125-145, DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/PBPS.2014.008>
- Ćwiklicki, Marek, et al., *Partycypacja społeczna w Polsce. Atlas dobrych praktyk*, Fundacja Gospodarki i Administracji Publicznej, Kraków 2013,
- Dolewka, Zofia, *Budżet partycypacyjny w teorii i w praktyce*, "Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu" 2015, nr 408, s. 62-73,
- Dolnicki, Bogdan, *Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym*, Warszawa: Wydawnictwo LEX, 2014,
- Kijowski, Dariusz R., *Partycypacja obywatelska w samorządowych procesach decyzyjnych – zagadnienia ogólne*, „Samorząd Terytorialny” 2010, nr 1-2, s. 9-21,
- Kołodziejczyk, Danuta, *Budżet partycypacyjny jako innowacyjny instrument współzarządzania lokalną strefą publiczną*, "Studia KPZK" 2016.
- Lewenstein, Barbary, J. Schindler, R. Skrzypiec, *Partycypacja społeczna i aktywizacja w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej*, Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego 2010,
- Martela, Borys, *Budżet partycypacyjny w Polsce-wdrożenie i perspektywy*, "Władza sądenia" 2013, nr 2, s. 22-33,
- Michalska-Żyła, Agnieszka, Kamil Brzeziński, *Budżet partycypacyjny jako mechanizm współrządzenia miastem*, "Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio K–Politologia" 2018, nr 24.2, 205,
- Pistelok, Paweł, Borys Martela, *Partycypacja publiczna. Raport o stanie polskich miast*, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, Warszawa–Kraków, 2019,
- Poniatowicz, Marzanna, *Kontrowersje wokół idei budżetu partycypacyjnego jako instrumentu finansów lokalnych*, "Studia ekonomiczne" 2014, nr 198 cz 1, s. 177-188,
- Rachwał, Marcin, *Budżet partycypacyjny jako nowa forma współdecydowania o finansach lokalnych*, "Przegląd Politologiczny" 2013, nr 4, s. 173-185,
- Rytel-Warzocho, Anna, *Partycypacja społeczna w sprawach budżetowych. Model Porto Alegre jako pierwowzór rozwiązań europejskich*, „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2010, nr 1, s. 93-102,
- Schimanek, Tomasz, *Partycypacja obywatelska w społeczności lokalnej*, "Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych", Warszawa 2015,
- Szewczak Wiktor, *Jak zmierzyć demokrację? Skale pomiaru demokracji politycznej stosowane w politologii porównawczej*, „Przegląd Politologiczny”, 2011, nr 1, s. 121-137;
- Szewczak Wiktor, *Jak zmierzyć demokrację? Teoretyczne i metodologiczne podstawy budowy skal demokracji politycznej w politologii porównawczej*, „Przegląd Politologiczny” 2010, nr 4, s. 97-108;

- Witkowska, Marta, *Udział reprezentacji społeczeństw państw członkowskich w kształtowaniu treści polityki w wielopoziomym systemie Unii Europejskiej*, „Społeczeństwo i Polityka. Pismo Edukacyjne”, 2013, s. 30-53.
- Witkowska, Marta, *Przewycięzanie kryzysu w procesie integracji europejskiej poprzez zmiany regulacji dotyczących udziału obywateli UE w podejmowaniu i realizacji decyzji*, „Przegląd Europejski” 2015, nr 1, s. 65-95,
- Witkowska Marta, *Development of Transnational Participatory Processes in the European Union as a Way to Prevent the Democratic Deficit: The Neo-Neofunctionalist Approach*, “Yearbook of Polish European Studies” 2013;
- Witkowska Marta, *Społeczeństwo obywatelskie w procesie integracji europejskiej*, Warszawa 2009,
- Witkowska, Marta, *Participation of the national parliaments and the crisis of democratic legitimacy of the European Union*, “Copernicus Journal of Political Studies”, 2016, nr 1, s. 41-61,
- Witkowska, Marta, *Mechanizmy podejmowania decyzji w ujęciu neo-neofunkcjonalizmu*, „Przegląd Europejski” 2013 nr 4, s. 7-35

Są to ogólnie dostępne pozycje w otwartym dostępie. Wskazałam na te pozycje ze względu na fakt, że badania opublikowane przez tych autorów dotyczą *stricto* przedmiotu badań lub autorzy stawiają podobne problemy. Zasadnym mogłoby być odniesienie się (w przyszłości, np. w perspektywie przygotowywania publikacji) do tych badań, chociażby w celu analizy krytycznej, aby wskazać na swoją wiedzę i umiejętności, co by potwierdzało, że dokonany w pracy wybór ścieżki badawczej Autora jest planowanym zamysłem badawczym, oraz uwypuklić świadomość możliwości popełnienia innych możliwych błędów. Brakuje w moim odczuciu argumentacji, że w oparciu o przeprowadzoną analizę krytyczną dostępnych opracowań, Autor wybrał tę jedną konkretną ścieżkę, w swoim osądzie, jedyną właściwą, prowadzącą do weryfikacji postawionych hipotez.

Ponadto w bibliografii spostrzegłam istotny błąd w nazwisku autora pozycji o tytule *Idea społeczeństwa obywatelskiego*. Autorem jest Błażej Poboży a nie Pobożny! Wielokrotne przekręcenie nazwiska tego autora sugeruje częściowo, że Doktorant nie podchodzi z należytą wagą do dorobku naukowego innych autorów, nie zwraca uwagi na ich nazwiska.

Ponadto we wstępie do swojej dysertacji na str. 22 mgr Daniel Urbański odnosi się w odwołaniu wyłącznie do jednego polskiego autora, wskazując, że podejście *governance* i wynikająca z niego analiza kreowania polityk publicznych w oparciu o wyróżnianie faz tego procesu była, i tu cytuję: „ (...) z powodzeniem, po pewnych modyfikacjach, stosowana przez innych badaczy (...)”. Jak wskazałam moja ocena krytyczna wynika z faktu, że po takim wprowadzeniu należało się spodziewać szerszego komentarza, a nie odwołania do jednej pozycji literaturowej. W tej sytuacji jest mi niezręcznie wskazać, że chociażby ja byłam autorem kilku artykułów, w których w latach poprzedzających przywoływaną pozycję publikowałam badania oparte o te założenia (Witkowska M., *Mechanizmy podejmowania decyzji w Unii Europejskiej w ujęciu neo-neofunkcjonalizmu*, „Przegląd Europejski” 2013/4,

s. 7-35; Witkowska, Marta, *Udział reprezentacji społeczeństw państw członkowskich w kształtowaniu treści polityki w wielopoziomym systemie Unii Europejskiej*, „Społeczeństwo i Polityka. Pismo Edukacyjne”, 2013, s. 30-53; Witkowska M., *Przezwyciężanie kryzysu w procesie integracji europejskiej poprzez zmiany regulacji dotyczących udziału obywateli UE w podejmowaniu i realizacji decyzji*, „Przegląd Europejski” 2015/1, s. 65-95). Oczekuję, że w kolejnych swoich publikacjach Autor dokona szerszego przeglądu literatury, także zagranicznej i będzie prowadził prawidłowo dyskurs naukowy.

Pomimo wyżej wskazanych uwag czy sugestii, dobór źródeł bibliograficznych i ich wykorzystanie potwierdziło umiejętność dokonywania przez Doktoranta właściwej selekcji pozycji przydatnych dla rzetelnej realizacji podjętego tematu badań. Reasumując, moja ocena wykorzystania w pracy bazy źródłowej oraz zastosowanych metod badawczych jest w pełni pozytywna.

III. Ocena konstrukcji pracy i zawartości merytorycznej

Treść rozprawy zdecydowanie plasuje się w obszarze nauk o polityce. Konstrukcja pracy jest właściwa i logiczna oraz koresponduje ze sformułowanymi problemami badawczymi. Struktura pracy jest spójna, przejrzysta i stanowi odzwierciedlenie tematu pracy. Rozprawa składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów oraz podsumowania badania wraz z wnioskami końcowymi, załącznikami i bibliografią. Praca zawiera materiały dodatkowe w postaci załączników.

Treść dysertacji została rozłożona równomiernie i symetrycznie, co świadczy o należyтым przemyśleniu podziału pracy. Mam drobne uwagi do sposobu prezentacji treści. Praca dotyczy innowacyjnego problemu. Jako recenzent i czytelnik życzyłabym sobie większej ilości wskazówek od Autora w treści pracy. Wskazówek, które pomogłyby śledzić tok rozumowania oraz dokonywane przez Autora wybory. Moje oczekiwania dotyczą przykładowo jasnej deklaracji Doktoranta co do teorii czy podejścia teoretycznego przyjętego w badaniu. Taka deklaracja na wstępie pracy potwierdzałaby wysoki kunszt oraz przemyślaną konstrukcję pracy. Ponadto Autor zamieszcza podsumowania rozdziałów, a nie ma wprowadzeń do nowych części pracy, do nowych rozdziałów, brakuje takich mini wprowadzeń co będzie przedmiotem nowych rozdziałów, jaki problem będzie w nich przedmiotem analizy czy też z użyciem jakich narzędzi będzie prowadzona analiza. Zdecydowanie takie drobne zabiegi warsztatowe ułatwiłyby czytelnikowi odbiór myśli Autora i podążanie za jego bardzo logicznym tokiem.

Wstęp zawiera wszystkie elementy zwyczajowo wymagane w tej części rozprawy. We wstępie Doktorant słusznie określa przedmiot, cel rozprawy oraz problem badawczy. Dokonuje prawidłowej oceny stanu badań w przedmiocie i krótkiej jej charakterystyki. Następnie dokonuje prezentacji struktury pracy z prezentacją wykorzystanych do badania metod. Wstęp jest rozbudowany, ale nie zawiera zbytecznych informacji, które powtarzają się następnie w treści pracy. Widać, że Autor orientuje się jakie funkcje ma spełniać

w rozprawie ta część pracy naukowej i z jakich elementów winien się składać wstęp. Sposób ujęcia jest klarowny i przekonujący.

We wstępie Doktorant wyraźnie sformułował uzasadnienie wyboru tematu oraz wskazał osadzenie prowadzonych badań w nauce o polityce i administracji. Wysoki stopień dojrzałości naukowej mgr. Daniela Urbańskiego potwierdza fakt, że Autor we wstępie zaprezentował w sposób jednoznaczny i nie podlegający krytyce osiągnięcia, które można przypisać temu badaniu. Po pierwsze są to osiągnięcia w wymiarze teoretycznym dotyczące zastosowania koncepcji faz podejmowania decyzji politycznych autorstwa G. Marksa i L. Hooghe do schematu funkcjonowania mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego, a także konstrukcji modelu mechanizmu idealnego realizacji budżetu partycypacyjnego, w tym szczegółowe określenie jego elementów składowych oraz warunków niezbędnych do pozyskiwania wysokiego poziomu partycypacji publicznej, czy wskazanie metod i technik stosowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dla pobudzenia partycypacji publicznej na obszarze objętym jej władztwem. Z drugiej strony Doktorant wskazuje na istotne osiągnięcia o wymiarze użytkowym, do których zalicza przede wszystkim aktualizację danych oraz ustalenie na ich podstawie poziomu wykorzystania mechanizmu budżetu partycypacyjnego w mieście Płocku, z ważnym celem – ustalenia zaobserwowanych tendencji. Co więcej analiza dokonywana przez Autora, w odróżnieniu od powszechnie dostępnych opracowań danych statystycznych, będzie dokonana w sposób jakościowy, co pogłębia uzyskane wyniki i jest w tej mierze zarówno uzupełnieniem jak i korektą dotychczasowego stanu badań. Otrzymane wnioski mogą być podstawą do zaproponowania postulatów odnośnie koniecznych działań o charakterze naprawczym czy modernizacyjnym. Wreszcie po trzecie uzyskane wyniki mogą być uzupełniającą bazą źródłową zarówno dla pracowników nauki, jak i środowisk zajmujących się problematyką partycypacji publicznej oraz procesem kształtowania polityk publicznych w obrębie krajowego systemu politycznego.

Koncepcja samego badania, jego założeń i prowadzonej analizy jest wielowarstwowa i rozbudowana. Nie jest skomplikowana, jest bardzo klarowna. Autor właściwie rozplanował badanie zaczynając od rozważań dotyczących możliwości stworzenia modelu idealnego mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego, następnie próby jego skonstruowania, by dopiero później zająć się analizą mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego (BP) w mieście Płocku. Co ważne, także analizę dotyczącą wykorzystywania wspomnianego instrumentu partycypacji we wskazanym miejscu Autor podzielił na konkretne etapy, najpierw analizując swoisty punkt wyjścia (nastawienie do partycypacji w mieście Płocku przed wprowadzeniem BP), a dopiero później poddając badaniu kolejne edycje realizacji budżetu partycypacyjnego. Zastosowanie tak prostego zabiegu przez Doktoranta, pomaga wysoko ocenić stopień opanowania warsztatu badacza, prześledzić proces analizy, a także określić poprawność wyciągnięcia wniosków.

Autor w rozdziale pierwszym dokonał klarownego zdefiniowania kategorii partycypacji publicznej. Poprawnie wyszedł od przyjęcia, że jest to rodzaj relacji na linii

rządzący-rządzeni i wskazał na jej powiązanie ze współczesnymi systemami demokratycznymi oraz procesami kreowania polityk publicznych. Podkreślił również, że opiera się ono na współdecydowaniu, ale i ponoszeniu współodpowiedzialności przez rządzonych oraz rządzących odnośnie ważnych dla nich spraw i współdziałanie przy wdrażaniu podejmowanych wspólnie decyzji. W dalszej kolejności, co uznać należy za rozwiązanie właściwe, Autor nakreślił współczesne instrumenty partycypacji, słusznie sygnalizując podział na te o charakterze klasycznym (jak wybory czy referenda) oraz nowym, charakteryzując szerzej panel obywatelski, *World Café*, sondaż deliberatywny, *21st Century Town Meeting*, forum obywatelskie, punkt konsultacyjny, konferencję open space, spacer badawczy, aż w końcu również budżet partycypacyjny. Ważnym jest, że odnosząc się do tego ostatniego instrumentu, a zaznaczając korzyści zarówno dla rządzących jak i rządzonych, ujął również jego istotę w założeniu, że w jego ramach mieszkańcy są współdecydentami tego, na co wydawane są pieniądze z budżetu jednostki samorządu terytorialnego (JST), a po rzetelnym rozpatrzeniu, przedkładane przez nich propozycje są realizowane z wydzielonych w tym celu w danym roku budżetowym środków. Istotą tego fragmentu pracy jest podrozdział 1.3., który zatytułowany został *Budowa modelu idealnego mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego*, a który wydaje się oddawać precyzyjnie intencję Autora w tej części badania. Jego celem nie jest bowiem stworzenie modelu idealnego samego budżetu partycypacyjnego, ale właśnie mechanizmu jego realizowania. Mgr Daniel Urbański zaczyna swoje rozważania od prześledzenia rozwiązań wprowadzanych w ramach zastosowania BP w różnych miejscach na świecie. Ważne, że nie ogranicza się tylko do samego przytaczania faktów, ale dokonuje także oceny i wysuwa na tej podstawie konstruktywne wnioski, na których bazuje w dalszej części swoich rozważań. W końcu korzystając również z wyników obserwacji specjalistów z zakresu BP oraz doświadczeń własnych określa jakie cechy musiałby mieć mechanizm idealny realizacji budżetu partycypacyjnego, aby zapewnić wysoki poziom partycypacji publicznej. Czyni to wpisując kolejne etapy realizacji budżetu partycypacyjnego w fazy procesu kształtowania polityk publicznych zgodnie ze wspomnianym modelem autorstwa Marksa i Hooghe.

W rozdziale drugim autor bardzo dużo miejsca poświęcił prezentacji systemu politycznego Polski jako demokratycznego systemu kreowania polityk publicznych. Przypisać jednak trzeba, że w podrozdziale 2.1. przede wszystkim skupił się on na systemie instytucjonalnym systemu politycznego RP. Słusznie, w świetle przedmiotu prowadzonego badania, poświęcił swoją uwagę m.in. na samorządzie terytorialnym oraz kompetencjom przypisanym poszczególnym szczeblom samorządu i konkretnym organom. Rozdz. 2.2. zawiera ocenę nastawienia do partycypacji publicznej w Polsce przed rokiem 2012. Takie ograniczenie temporalne jest tu zrozumiałe, jeśli wziąć pod uwagę, że właśnie cezura czasowa ma stanowić granicę delimitacji prowadzonego badania w kolejnych rozdziałach pracy. Ostatni fragment tej części pracy to analiza funkcjonowania miasta Płocka w aspekcie ośrodka kreowania polityk publicznych przed rozpoczęciem wdrażania budżetu partycypacyjnego. Badaniu poddane zostają m.in.: Płocka Rada Seniorów, Rady Mieszkańców

Osiedli (RMO), ale także inicjatywy „Fundusz Grantowy dla Płocka” (unikalna w skali kraju inicjatywa), a także umiejscowienie siedziby spółki ORLEN.

W tym miejscu przejdę całościowo do oceny merytorycznej treści rozdziałów od trzeciego do piątego. Pod względem rodzaju prowadzonych działań poznawczych oraz rodzaju analizowanych treści są one zbliżone. Doktorant wskazuje tu kolejne edycje budżetu partycypacyjnego zorganizowane w mieście Płocku. Uzasadnionym z badawczego punktu widzenia jest rozłożenie analizy na okres 2012–2013, tożsamy z etapem początkowym funkcjonowania BP w mieście Płocku (rozd. 3), okres 2014–2015 jako okres „kampanijno-wyborczy”, co znalazło pewne odbicie w korzystaniu z innych niż BP mechanizmów partycypacyjnych (rozd. 4) oraz okres realizacji edycji BP w latach 2016–2018 (rozd. 5), który jak należy rozumieć Autor utożsamia z wyłanianiem się „dojrzałego” modelu mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego w mieście Płocku.

Autor dokonuje każdorazowo oceny zasad przebiegu BP (w tym chociażby sposobu weryfikacji projektów, technik prowadzenia akcji informacyjnych), a także posługując się pokaźnym zasobem danych statystycznych, zasady zgłaszania propozycji projektów, ostatecznego wyboru projektów przyjętych do realizacji oraz etapu realizacji projektów. Zgodnie z istotą metody *process tracing* Autor nie ogranicza się tutaj do chronologicznego opisu następujących po sobie wydarzeń (co byłoby ewidentnym nieporozumieniem i błędnym zastosowaniem obranej metody). Przeciwnie, analizuje materiał empiryczny dotyczący konkretnych przypadków – tu edycji budżetu partycypacyjnego w Płocku – w celu określenia, czy występują w nim dowody wskazujące na zaistnienie poszczególnych części składowych śledzonego procesu, którym z kolei jest skonstruowany przez niego model mechanizmu idealnego realizacji budżetu partycypacyjnego.

Dla mnie jest to element pracy samodzielnej, przeprowadzenie samodzielnie przez Doktoranta badania, które ma bardzo istotny wkład w rozwój nauki. Oznacza także, że mgr Daniel Urbański ma bardzo duży potencjał naukowo-badawczy, dąży do samorozwoju, potrafi wyznaczać sobie ambitne cele i dąży do ich realizacji w sposób innowacyjny. Wszystkie te cechy są bardzo pożądane dla rozwoju nauki i dyscypliny, wskazują, że będzie potrafił samodzielnie wyznaczać nowe cele naukowe i będzie potrafił określać sposoby ich realizacji. Liczę także, że będzie otwarty na słowa krytyki i będzie czerpał nową wiedzę ze środowiska akademickiego, które wyraża swoje eksperckie poglądy w procesie recenzowania publikacji naukowych.

Z kolei w rozdziale szóstym mgr Urbański prezentuje jak wprowadzenie przez ustawodawcę rozwiązań odnośnie budżetu partycypacyjnego w 2018 roku miało się do wypracowanego już modelu realizacji BP w mieście Płocku. A także w jakim stopniu rozwiązania te wpisują się w stworzony przez Autora model idealny mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego. Doktorant słusznie podkreśla pewne istotne niedociągnięcia zawarte w ramach wdrożonego mechanizmu (jak np. brak możliwości złożenia odwołań od decyzji o przyjęciu, bądź odrzuceniu wniosku, czy ustalenie nieprecyzyjne dolnej granicy wieku dla potencjalnych uczestników BP). Mogą one poważnie zakłócać cały proces

kreowania polityk publicznych z wykorzystaniem budżetu partycypacyjnego. Tu także wykorzystana została metoda *process trading*. Lektura tego rozdziału jest bardzo przyjemna, Autor dowodzi lekkością z jaką porusza się w materii zastosowania nowatorskich metod do przedmiotowego badania. Poruszane w tym rozdziale zagadnienia są bardzo ważne i szeroko dyskutowane w opinii publicznej. Doktorant włącza się w nurt dyskusji, demonstruje swoją gotowość do udzielania odpowiedzi na współcześnie nurtujące nas pytania, do poszukiwania rozwiązań na wyzwania stojące przed współczesnymi demokratycznymi systemami politycznymi. Jest to prawidłowa postawa, którą powinien posiadać młody Adept, jest to bardzo imponujące i w pełni wspieram tę postawę.

Każdy z rozdziałów pracy zakończony jest autorskim podsumowaniem przedstawianych zagadnień i ekspozycją ich istoty oraz wskazaniem, które szczegółowe cele badawcze zostały osiągnięte i jakie wnioski wynikają stąd dla całego prowadzonego procesu badawczego.

Przeprowadzone przez mgr. Daniela Urbańskiego analizy w ocenionych sześciu rozdziałach służyły weryfikacji postawionych hipotez. Sam pomysł badania, jego finalne przeprowadzenie oraz wyniki są bardzo ważne i uważam je za niezwykle przydatne zarówno dla społeczności nauki, jak i dla praktyki – polityków szczebla narodowego regionalnego czy lokalnego. Jest to niezwykle istotny aplikacyjny walor prowadzonych badań, do tego dotyczący aktualnej problematyki.

Podsumowanie dysertacji zostało zawarte we fragmencie zatytułowanym: *Podsumowanie oraz wnioski*. Doktorant odniósł się prawidłowo do problemów będących przedmiotem badań, do sposobu realizacji celu badań oraz do weryfikacji hipotez badawczych formułując pogłębione wnioski końcowe. Nie dostrzegam znaczących niedoskonałości w tej części pracy. Na uwagę zasługuje argumentacja mgr. Urbańskiego, w jaki sposób jego badania mogą się przyczynić do prawidłowej oceny realizacji kolejnych edycji budżetu partycypacyjnego w mieście Płocku. W prowadzonym logicznym wywodzie Doktorant prezentuje wyniki swoich badań ze wcześniejszych rozdziałów i konstatuje w jaki sposób jego tok rozumowania, jego badania mogą stać się właściwe do miarodajnej oceny współczesności. Na uwagę zasługuje fakt, że Doktorant wyraźnie wskazuje również konkretne rozwiązania, które powinny zostać wdrożone w ramach obowiązującego obecnie modelu mechanizmu realizacji BP.

Ponadto w podsumowaniu pracy Autor wskazuje w jakim stopniu jego hipotezy zostały potwierdzone oraz w jaki sposób został zrealizowany cel badania. Wskazuje, że zaprezentowany sposób definiowania partycypacji publicznej rozszerza przestrzeń badawczą procesów kształtowania polityk publicznych poza sam fakt przeprowadzania wyborów (i udzielania tym samym mandatu do sprawowania władzy rządzącym) oraz kryterium ich poprawności. Zgodna z prawdą jest konkluzja Doktoranta, że specyfika nowego paradygmatu w tym zakresie, określanego jako *new public governance* (nowe zarządzanie publiczne) odnosi się do zaangażowania i woli uczestnictwa szerokiego spektrum instytucji oraz podmiotów niepublicznych w wypracowaniu metod współpracy i współudziału w podejmowaniu decyzji prowadzących do nadawania kształtu określonym fragmentom polityk publicznych. A w związku

z tym, wraz ze zmianą istoty funkcjonowania relacji rządzący-rządzeni powstają nowe instrumenty odpowiadające na potrzeby w zakresie owego współrzędzenia, tj. instrumenty partycypacji publicznej. Doktorant odnosi się do wszystkich elementów badania, sumuje wnioski wyciągnięte w poszczególnych rozdziałach oraz je analizuje.

Autor w zakończeniu odniósł się do przedmiotu badania, którym jest model mechanizmu idealnego realizacji budżetu partycypacyjnego (a konkretnie rozważenie czy możliwym w ogóle jest jego stworzenie i jeśli tak to podjęcie takiej próby). A także, model płockiego mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego i analiza jego funkcjonowania w kontekście uprzednio zbudowanego modelu idealnego mechanizmu realizacji BP – tu zwłaszcza reakcja społeczności lokalnej miasta Płocka na nowy instrument partycypacji oraz przebieg procesu dostosowywania realizacji tego instrumentu do pojawiających się postulatów jego usprawnienia w ramach kolejnych edycji. Stwierdził, że w wyniku prowadzonych badań, jednoznacznie dowiódł, że możliwym jest stworzenie takiego modelu oraz że z każdą kolejną edycją w latach 2012-2018 wypracowywany w Płocku mechanizm realizacji BP zbliżał się do owego modelu idealnego. Doktorant pozytywnie zweryfikował jednocześnie swoje hipotezy, że możliwym jest określenie, jakie cechy musiałby mieć mechanizm idealny realizacji budżetu partycypacyjnego, aby zapewnić wysoki poziom partycypacji publicznej oraz że kolejne edycje realizacji tego instrumentu w Płocku w latach 2012–2018 zbliżały się do tak ustalonego modelu.

Wywód prowadzony jest w interesującej formie zarówno w warstwie opisowej, jak i analitycznej. Przyjęta konstrukcja dysertacji pozwoliła na zrealizowanie postawionych zamierzeń badawczych oraz wykazanie się przez mgr. Daniela Urbańskiego dogłębną znajomością obszaru badawczego, tak od strony teorii, jak i praktyki. W sumie stwierdzić należy, iż konstrukcja pracy jest logiczna i przejrzysta.

Pod względem merytorycznym praca mgr. Daniela Urbańskiego winna być oceniona bardzo wysoko. Rozprawa niewątpliwie dowodzi, że mamy do czynienia ze znawcą podejmowanej problematyki, który opierając się, jak zaznaczono wyżej – na cennej bazie źródłowej, dobrze rozumie istotę funkcjonowania partycypacji publicznej, a także innowacyjnych wymiarów jej funkcjonowania jak np. budżet partycypacyjny oraz potrafi samodzielnie rozplanować badanie w przedmiotowej materii. W ocenianej pracy doktorskiej uwagę zwraca ogromny materiał faktograficzny, który został uporządkowany i ujęty w ramy dość zwartych bloków tematycznych, co w efekcie zaowocowało wartościową analizą z zakresu tytułowego problemu.

Autor rozprawy zaprezentował swoje kompetencje w zakresie znajomości literatury przedmiotu (polskojęzycznej, ale i anglojęzycznej), umiejętności analityczne, projektowania badań, a przede wszystkim syntezujące. Część deskryptywna ściśle koresponduje z częścią analityczną. Tak zakrojone badania cechują się oryginalnością i innowacyjnym ujęciem. Wszystko to wskazuje na bardzo wysoki poziom samoświadomości Doktoranta i umiejętności prowadzenia badań, znajomości metod badawczych oraz posługiwania się technikami analizy danych statystycznych.

Recenzowane opracowanie po opublikowaniu może być bardzo inspirującą monografią adresowaną zarówno do wąskiego kręgu specjalistów zainteresowanych badaniem rzeczywistości społeczno-politycznej, atrybutami partycypacji publicznej, w tym miernikami poziomu partycypacji, jak i może być wykorzystywane przez szeroki krąg czytelników zainteresowanych generalnie tematyką demokracji i wyzwań związanych w tym zakresie, poszerzając perspektywę dydaktyczną w ramach studiów politologicznych.

Autor sprawnie porusza się zarówno w obszarze teoretycznym dotyczącym teorii partycypacji, dokonując także analizy krytycznej tych koncepcji. Autor właściwie dokonuje definiowania stosowanych pojęć. Czynności te należy ocenić wysoko, bowiem prowadzone w ten sposób badania są czytelne dla szerokiego spektrum odbiorców oraz wskazują na wysoki stopień opanowania warsztatu badacza. Ponadto trafnie dokonuje także analiz przepisów prawnych oraz opartej na nich praktyki. Ten podwójny punkt widzenia analiz i ocen (teoretyczny i praktyczny) pozwala na wyprowadzenie ciekawych konfrontacji, prowadzi do płodnych refleksji teoretycznych i praktycznych, wzbogaca zarówno materiał badawczy, jak i wnioski do jakich dochodzi Autor. W obu płaszczyznach Doktorant porusza się swobodnie, prowadzi ciekawe analizy i rozważania teoretyczne, dzięki czemu praca prezentuje wysoki poziom naukowy.

Przedstawione uwagi krytyczne nie rzutują na ogólnie bardzo dobre wrażenie, które odnosi się na podstawie lektury recenzowanej pracy doktorskiej. Pan mgr Daniel Urbański prezentując wiedzę opartą na źródłach pierwotnych, wtórnych oraz literaturze przedmiotu, wykazał się znaczącą samodzielnością w procesie badawczym.

IV. Ocena formalna i uwagi szczegółowe do treści pracy

Język rozprawy jest zrozumiały, komunikatywny, precyzyjny i skompresowany. Całość została przedstawiona w sposób jasny i klarowny. Doktorant przedstawiając zagadnienia posługuje się językiem naukowym, konsekwentnie wykorzystując przyjętą terminologię i ustalenia merytoryczne. Zagadnienia poruszone w dysertacji należą do obszaru specjalistycznej, hermetycznej wiedzy, niedostępnej dla każdego i nie każdego interesującej. Lektura ocenianej pracy doktorskiej jest wciągająca, przyjemna, czyta się ją z łatwością, język nie jest zbyt zagmatwany i przeintelektualizowany. Określenia i pojęcia używane są w pełni poprawnie i nawiązują do dobrego piśmiennictwa naukowego. Formalna strona pracy świadczy o opanowaniu przez Doktoranta zasad pisania pracy naukowej. Docenić należy, że Autor rozprawę uzupełnił o liczne tabele, mapy i wykresy oraz załączniki, które to elementy niewątpliwie wzbogacają wartość opracowania, rozszerzając w niektórych aspektach treść wywodów oraz czyniąc je bardziej przejrzystymi. Praca posiada walory eksplanacyjne i eksploracyjne. Odzworowuje determinację w realizacji wyznaczonych celów oraz konsekwencję mgr. Daniela Urbańskiego.

Należy podkreślić, że Autor dokonał starannej korekty pracy, bowiem zdarzają się w niej błędy literowe, interpunkcyjne czy stylistyczne, ale są bardzo sporadyczne.

V. Konkluzja

Reasumując stwierdzam, iż pomimo kilku moich uwag krytycznych, recenzowana rozprawa doktorska wyróżnia się pod względem podjętego tematu, wyczerpującej treści, dobrej bazy źródłowej, klarownej strony językowej oraz umiarkowanych ocen autorskich i zasługuje na pozytywną ocenę. Pan mgr Daniel Urbański wybrał bardzo interesujący i aktualny problem badawczy. Doktorant zrealizował cele o charakterze deskryptywnym i eksplanacyjnym oraz umiejętnie zastosował metody właściwe dla nauk o polityce. Sporządził logiczny i przejrzysty program badań, określił ich zakres tematyczny i realizował przyjęte założenia. Doktorant wykazał duże umiejętności w uchwyceniu najważniejszych zagadnień teoretycznych, normatywnych i funkcjonalnych oraz przedstawienia ich w jednej rozprawie. Istotny wysiłek badawczy, widoczny w napisaniu ocenianej pracy doktorskiej, zaowocował powstaniem dzieła dojrzałego, kompetentnie, zasługującego na uznanie. Recenzowana dysertacja stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wnosi nowe elementy do wiedzy na temat problematyki partycypacji publicznej, a zwłaszcza mechanizmu realizacji budżetu partycypacyjnego.

W konkluzji powyższych wywodów stwierdzam, że przedłożona rozprawa doktorska tak pod względem merytorycznym, jak i metodologicznym spełnia wymogi stawiane pracom doktorskim, określone w art. 13 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Opowiadam się zatem na przyjęciem recenzowanej dysertacji i wnioskuję o dopuszczenie mgr. Daniela Urbańskiego do publicznej obrony pracy doktorskiej.

dr hab. Marta Witkowska

Katedra Polityk Unii Europejskiej

WNPiSM UW